Ч. 287. (458). Львів, Пятниця дня 24. падолиста 1916. Рік II.

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

Ціна примірника 6 сот. На провінції 8 сот. В зайнятих територіях 4 коп.

політична, економічно-суспільна й літературна ґазета.

Виходить що дня рано кромі понеділка.

Умови передплати у Львові:

На рік	18·— К.
„ півроку	9·— „
„ чвертьроку	5·— „
„ місяць	1·80 „

В краю і державі:

На рік	24·— К.
„ півроку	12·— „
„ чвертьроку	6·— „
„ місяць	2·40 „

За границю:

В Німеччині	28 мар.
В Америці	8 дол.
В инших державах	40 фр.

еклямацію вільні від почтової оплати. РукописРприймаєть ся лиш оплачені, а звертаєть ся бтілі важнійші застережені. — „Українське Слово“ продакиють всі іра по цілим краю.

Адреса редакції, адміністрації й експедиції: ЛЬВІВ, ул. Руска ч. 3.

Ціна оголошень:

За оголошеня числимо за одношпальтову стрічку або її місце 40 сот. Надіслане 60 сот., за стрі[illegible] а в оповістках 80 сот., в редакційній части 1 К. [illegible]відомленя про вінчаня, заручини і т. д. 1·50 К., за стрічку найменше 4 К. Дрібні оголошеня [illegible] слово 10 сот., найменше 60 сот. Слова товстим або розстріленим друком числимо подвійно. Сталі оголошеня за окремою умовою. — За зміну адреси платить ся 50 сот.

МАНЇФЕСТ цїсаря Карла.

ВІДЕНЬ. Надзвичайне видане „Wiener Ztg“ оголошує в урядовій части:

Його Цїсарський і Королївський Апостольський Маєстат зволив найласкавійше видати слїдуюче відручне письмо:

Любий др. Кербер!

З нинїшним днем сбняв я володїнє і затверджую вас, як також решту австрійського правительства на їх становищах.

Заразом поручаю вам оголосити долучену проклямацію до моїх народів.

Віден, 21. падолиста 1916 р.

КАРЛО вл. р.
Кербер вл. р.

До моїх народів!

До глубини пройняті і зворушені стоїмо Я і Мій Дім, стоять Мої вірні народи біля домовини благородного Володаря, в якого руках майже через сїм десятилїть спочивала доля монархії.

Ласка Всемогучого, яка винесла Його в лїтах ранної молодости на престол, дала Йому також силу, крізь найтяжші людські терпіня, незворушимо і непохитно аж до пізного віку посвятити Своє житє обовязкам, які витичив Иому Його величний уряд Володаря і Його палка любов народу.

Його мудрість, розвага і батьківська печаливість сотворили тривалі основи мирового житя і свобідного розвитку і перевели Австро-Угорщину з тяжкої заверюхи і небезпек крізь злі і добрі дні і благословлений час мира до тої рівени могучости, з якої нинї разом з вірними союзниками ведуть боротьбу з ворогами, що їх окружають.

Ходить о те, щоби Його дїло вести далї і закінчити.

Серед бурливих часів вступаю на почесний престол Моїх предків, що його полишає Минї величний Дїдо в неуменшеному блеску.

Цїли ще не осягнено. Ще не проломано манії ворогів, які думають, що дальшим напором зможуть побідити Мою монархію і її союзників, що більше, розторощити їх.

Знаю, що Мої народи дїлять зі Мною непохитну постанову перетривати в боротьбі аж до осягненя мира, що запевнює істноване Моєї монархії і забезпечує сильні основи і нескаламучений розвиток.

З гордістю дожидаю і вірю, що Моя геройська оружна сила, оперта о повну посвяти любов батьківщини Моїх народів і у вірному братерстві оружа з союзними військами і дальше при ласкавій Божій помочі відіпре усі наступи ворогів та дасть побідний кінець війни.

Так само непохитною є Моя віра, що Моя монархія, якої державне становище осно вуєть ся на споконвічній, в годину небезпеки на ново припечатаній нерозривности, спільности долї її обох держав, вийде з сеї війни загартована і зміцнена в нутрі і зовні; вірю, що Мої народи, що пройняті думкою співприналежности і оживлені глибокою любовю вітчини, єднають ся нинї в повній посвятї, непохитній постанові відперти зовнїшного ворога, і співдїлатимуть також над мировим відродженєм і відмолодженєм, щоби обі держави монархії, разом з прилученими до них краями Боснії і Герцеґовини звести в епоху внутрішнього розцвіту, розвитку і зміцненя.

Благаючи Небеса о ласку і благословенство для Мене і для Мойого Дому і не менше для Моїх улюблених народів, присягаю в обличю Всемогучого, що заряджуватиму вірно добром, яке передали Минї Мої Предки.

Бажаю зробити все, щоби в найкоротшім часї устали воєнні жертви і жорстокости, щоби відзискати для Моїх народів так бажане благословенство мира, як лиш позволяєть: честь Мого оружа, житєві умови Моїх держав і їх вірних союзників та упертість наших ворогів.

Хочу бути справедливим і повним любови Володарем Моїх народів. Хочу високо цїнити їх конституційні свободи і усї иньші права та сторожити рівности усїх в обличю закона. Моїм невгаваючим змаганєм буде попирати духове і моральне добро Моїх народів, охоронювати свободу і лад в Моїх державах, запевнити усїм заробляючим членам суспільности плоди чесної працї.

Як дорогоцїнну спадщину по Мойому Предку обіймаю привязанє і сердечне довірє, які звединюють Народи з Короною. Та спадщина

МИКОЛА ГОЛУБЕЦЬ.

Природа і мистецтво.

VII.

Ми вже маємо понятє Краси, того чого людині потрібно в рівній мірі із заспокоєнєм своїх житєвих вимог.

Природа, мимо всього не може тої туги за красою заспокоїти, вона не вдоволяє людини. Отже невдоволенє істнуючими формами житя і природи є жерелом мистецтва.

Те саме твердженє потягає за собою друге, що мистецтво не є наслїдуванєм природи а її доповненєм. Воно, як каже Шілер, збирає в собі усї прикмети природи не подїляючи її недостач. До того переконаня не дійшла людина від разу тай дійшовши не все в рівній мірі його придержувала ся. Доказом сього усї ті напрями і струї, що проходили історію мистецької творчости від реалїзму до повного ідеалїзму, відірваности від природи.

В основі річи кожда пересада веде у всьому до упадку, так само і в мистецтві.

Люди не скоро прийшли до свідомости, що таке мистецтво, тай не рідко на се забували.

Попавши на слїд того, що в мистецькому творі основна річ — гармонія, рівновага, підпорядкованє дрібниць основній ідеї, часто відступали від сього і зводили мистецтво на манївцї.

Так само не рідко забували вони сю правду, що мистецтво помимо своєї висшости над природою з неї повинно виходити так як вийшла з неї людина і ніяк і ніколи не може стати незалежною від природи машиною. Часами забували на се, часами занадто брали собі се до серця. Раз засуджували своє мистецтво на безкровність, другий раз позволяли йому губити ся серед творів природи.

Киньмо оком на історію того розвоєвого хитаня.

Першим з народів, що поклав основи під справдїшну мистецьку творчість були Египтяне. Вони сотворили могутну, памятникову архитектуру, згадуваних вже нами пірамід, велитенських храмів, скульптуру сфінксів і вірних різьб-картин з житя. Їх малярство зберегло ся до нас в закостенїлій, спиненій в розвою формі. В світову скарбницю мистецтва внесли вони одну головну цінність — памятниковість. Повага їх великанських будівель зраджує тугу того народу за вічністю, яка не найшла ще своєї форми але найшла вже средства виразу.

Сусїдна Асирія приносить стилїзовано-декоративну різьбу, для якої людськість щойно тепер находить цїну. Асирійцї вміли відглянути природу звіринного світа і добути з нього характеристичні черти для вислову сили, болю, траґізму смерти.

„Вавилонський лев“ або „Конаюча львиця“ стоять до нинї на недосяжних вершинах мистецької творчости.

Египет і Асирія поклали основи. Їх здобутками покористував ся новий народ, що мав власну творчу силу, до тогож устроїв собі житя так, що не витратив тої сили даремно.

На думці в нас Греція. Тут вперве засяло сонце мистецької творчости в усїй повні своєї величности. Грецьке мистецтво, архитектура, різьба і малярство, до нинї не найшли собі рівнї. Причиною того те, що грецькі артисти знали богатьом недоступну тайну гармонії. Грецькі скульптури стоять перед нами як сама Краса перекована в мармор. Від природи не відбігали Греки нї на пядь, але вміли в нїй найти і перенести в свою творчість тільки те з неї, що істотне, гарне, все иньше припадкове і умовне лишили вони на боцї, як баляст. Грецькі боги і богинї, се типові представники усього найдосконалїйшого в людській природї. Їх мистецтво ідеальне, але не неприродне.

Гордий Рим поконав грецьку державу але склонив голову перед мистецтвом народу. Може й для того дав для мистецтва так мало свойого. В Римі вперве стрічаємо спроби портрету і се його придбанє для мистецької скарбницї світа.

На руїнах Риму родить ся новий світогляд. Нова релїґія, що проповідувала самовідреченє і погорду для усього світового, тїлесного, приносить зі собою упадок. Красу тїла понижено перед красою духа, яка найшла свій вираз в символах далеких, відірваних від житя і природи. Нова ґрупа народів варварських, для яких досьогочасні культурні здобутки були чимсь чужим і незрозумілим разом з останками клясичного поганства, бурить храм клясичної Краси. Одні за другими чергують ся мистецтва: старохристіянське, візантійське, романське, ґотицьке, в яких пливе одна і та сама затроєна, блїда кров. Середні віки, які прокляли

хай додасть Мині сил, щоби я, як Володар відповів обовязкам Мого величного і тяжкого уряду.

Пройнятий до глибини вірою в непоконану животну силу Австро-Угорщини, овіяний сердечною любовю Моїх народів, хочу Моє житє і всї Мої сили віддати на службу тої високої задачі.

КАРЛО вл. р.
Кербер вл. р.

В поміч державі!

Держава звернула ся знов з горячим закликом до своїх горожан, щоби прийшли їй в підмогу грошевими жертвами, які дали би спромогу покрити спричинені війною видатки.

Не для потреби, але із-за урядової формальности звертаємо на се увагу нашої суспільности.

Не для потреби — повторюємо — бож український нарід, не оглядаючись на ніщо, зложив аж надто богато доказів, що коли розходило ся о сповнене горожанської повинности супроти держави, він свою повинність сповнив без принуки і без обіцянок.

Від хвилї вибуху війни до нинї на усїх фронтах стоїть український Іван — і той давнїйше „абрихтований“ і той, що зі святим дїточим запалом сам пішов „до цїсаря на війну“ — стоїть у тій великій бурі син сїрої підкарпатської родини і наставляє свою груд в обороні придунайської монархії.

Він стоїть, хоть доси нїколи нїхто не сказав йому слова розради нї заохоти. Він стоїть, хоть з хати прилїтають невеселі ба й тривожні вісти; він стоїть кріплений лиш залізним почутєм обовязку і тою вірою, яка сталила колись його діда, незабутнього Русина-вояка, що теж клав свою буйну голову за славу австрійських прапорів.

Та й поза фронтом українське населенє, не оглядаючись на ніщо, сповнило совісно свій обовязок, платило свій довг державі з усїх сил.

В міліярдових сумах зложених доси на воєнні позички є й наша вдовина лепта, є і в потї чола здобутий, кровю і слїзми заплачений вдовиний гріш українського народу!

Ось тепер держава кличе знов до своїх горожан, щоби помогли їй здобути бажаний мир, а надії свої основує передовсїм на випробованій жертволюбовисти свого населеня, і на тім, що положенє на всїх фронтах є корисне. Проти Росії сконсолїдовано фронт, Румунія, що мала Австрії завдати смертоносний удар, нинї сама у відвороті побита.

І внутрішні відносини в державі укладають ся корисній̆ше.

З того всього австрійська держава виводить свою певність в оконечну побіду і в сій певности звертає ся до своїх народів з закликом, щоби пятою позичкою створити не лиш фінансову основу для успішного покінченя війни, але й засвідчити перед світом про свою фінансову силу.

Держава звертає увагу на те, що пята воєнна позичка, як і попередні представляє найкориснїйше і найпевнїйше уміщенє капіталу. Всякі вісти, що держава опісля найде спосіб, щоби ухилити ся від своїх зобовязань є безосновні.

В цїли уможливленя підписки пятої воєнної позички поробила держава всякі удогідненя, як удїлюванє кредиту на сю цїль і закладанє товариств для підписуваня пятої воєнної позички.

Похорони Й. В. Цїсаря.

ВІДЕНЬ. „Korrespondenz Wilhelm“ доносить: Тїло Монарха спочиває еще в комнатї, в якій Монарх помер. Після забальзамованя буде тїло зложене на підвисшеню. Священики молять ся біля домовини. Вечером відбула ся при тїлї тиха Служба Божа в присутности перебуваючих у Відни членів цїсарського Дому. Перевезенє тїла з Шенбрунського замку до церкви в Бурґу послїдує мабуть в понедїлок вечером.

В церкві спічне тїло цїсаря на підвисшеню.

Ві второк 28. с. м. і в середу 29. буде допущена публика. День та година похорону і зложенє тїла в підземелях ОО. Капуцинів еще не усталені.

Покропленє тїла і похорон відбудеть ся мабуть в четвер 30. с. м. по полудни.

Урочистого покропленя тїла доконає кардинал Піфль в церкві св. Стефана.

Світова війна.

Доля „Deutschland-у“.

НЮ-ЛЬОНДОН. Торговельне судно „Deutschland“ відїхало з пристанї.

Опозиційний бльок в Думі.

ЛЮҐАНО. Після „Corriere della Sera“ 112 членів Думи утворило новий бльок правих партій, якому ворожать велике поводженє з причини замітної суперечности з теперішною полїтикою правительства.

З Греції.

ЛЮҐАНО. „Tribuna“ доносить з Атен: Положенє критичне. Бріян вислав до короля телєґраму, в якій радить йому прийняти домаганя коаліції і не улягати впливам, що стоять на перешкодї розвиткови Греції.

РИМ. Аґенция Стефанї доносить з Атен: Посли центральних держав просили у дворі, щоби їм дозволено явити ся у короля на прощальному послуханю. Сї посли заявили, що по їх думцї зарядженє антанту не підпадає під відвічальність грецького правительства і зовсім не є неприязним актом з його боку. Грецькі посли в осередних державах останутъ на своїх становищах. Персонал посольств осередних держав в Атенах остає на помості.

МЕДІОЛЯН. „Corriere della Sera“ доносить з Атен: Положенє стає поважне. Офіцири вірні королеви проявляють чимраз більше обуренє. Вони рішучо заявили, що силою станутъ проти того, коли би король хотів піти на уступки — військо сконсиґноване.

Жорна.

В справі запечатаня жорен внесла філїя товариства „Сїльський Господар“ в Раві руській слїдуюче письмо до свого ц. к. Староства:

Світле ц. к. Староство! Видане на основі рескрипту ц. к. Міністерства для справ внутрішних з дня 29/9 1916 ч. 51530 і рескрипту ц. к. Намісництва з 5. жовтня 1916 ч. 2283 зарядженє опечатаня жорен, кривдить дуже наше селянське населенє, а головно найбіднїйшу верству наших хлїборобів і зовсім не осягає намїреної цїли, якою є найбільша ощадність зерна і муки.

Повіт наш має дуже мало млинів і тому треба не лиш їхати до млина кілька або й кільканайцять кільометрів, але і ждати треба в млинї нераз два три дни або і більше.

По причинї війни, коний в наших селах не богато, а притім майже що днини уживають тих коний військові або цивільні власти, ба і більші рільничі одиницї і то не лиш до конечного оброблення ріллї але і до перевозу каміня, дерева, продуктів рільних і при всяких других, безчисленних нагодах.

Здібні до працї мущини находять ся в службі військовій, а дома остали калїки, старцї, жінки та малолїтні дїти, котрим уже і так дуже тяжко приходить виповняти всї ставлені до них домаганя. Тому, як також з огляду на велику дороженечу і брак теплого убору і чобіт мусить ся за всяку фірманку платити надзвичайно високі цїни.

За млин треба заплатити, а ходженє по картку до уряду громадського і потверджене до етапної, зглядно районової команди вимагає також дуже богато дорогого часу і з огляду на пору року і брак теплої одїжи сполучене з великими трудами і нараженєм здоровля.

Жінка, на котрої плечі спав тепер тягар веденя цїлої господарки і так вже знеможена цїлолїтною працею на своїй і чужих ріллях, мусить виходячи з дому полишити когось при дїтях і своїм господарстві, або когось за карткою і до млина післати, що знова вимагає оплати і то доброї оплати.

А позаяк бідний не лиш мало має зерна, але і не богато має гроший, то знова мусить біднїйша селянка найменше який тиждень робити у богатшого сусїда, щоби здобути гроші на всї тоті з мливом получені видатки. За сей час її власна господарка ще більше заупадає і нидїє а тим самим упадає і меншає загальний добробут краю.

А притім всїм для загалу меленє в млинї приносить більше шкоди як пожитку, бо коли муку змелену на жорнах вибере ся аж до найменшо дрібочки і споживає ся разом з отрубами, то знова (і се є може найбільша втрата) при меленю в млинї часть згубить ся в дорозї, дещо муки остане на камени, часть украдуть а дещо розсипле ся а коли ще відкинемо ґрис, то ледви які дві части зерна піде людям на поживу а що найменше третя часть пропаде без користи для рільника, котрий так тяжко рік цїлий на се зерно працював.

І за се мусить ще хлїбороб платити грубі гроші за фіру і тратити час і здоровлє на ходженє за картками і на їзду до млина.

Богатші селяни, котрі вправдї мають свої конї і не мусять платити за фірманку, через опечатанє жорен приневолені також і всякий послїд возити до млина, через що годївля безрог стає дорозшою і тяжшою, а селянин волить продати безрогу за безцїн як тратити час і гроші на меленє послїду в млинї.

Тих обставин видко не знали міродайні власти, котрі видали зарядженє опечатаня жорен і тому предкладаємо іменем селян нашого повіта Світлому ц. к. Староству отсе представленє і просимо подбати, щоби видане зарядженє опечатаня жорен було зовсім усунене або відповідно змінене.

До внесеня сего поданя спонукала нас і ся обставина, що вже тепер деякі ц. к. Староства зарядженє опечатаня жорен завісили зглядно в дечім змінили.

І так читаємо в польській часописи „Пяст“ (Piast) ч. 47 з дня 19. падолиста б. р. що ц. к. староста в Тарнові на представленє депутації селянської дозволив покищо що через 14 днів оставити в руху всї жорна і домові млинки, а ц. к. Старости в Бжеску і Тарнобжеґу зорґанїзували по селах централї до меленя жорнами, котрі уряджено в сей спосіб, що на кождих десять найблизших господарів оставлено однї жорна, на котрих сих десять сусїдів має право молоти під доглядом окремо на се установленого громадського наглядача.

Правда, що і меленє в чужій хатї получене з невигодою і утяжливе, але не коштує воно вже так дорого і нема з тим так великого клопоту як з млином і тому вже з сеї зміни буде мати село велику користь.

В тій самій часописи читаємо також, що на представленє депутації польських, людових послів, заявив пан міністер для Галичини Ексцеленція Бобжиньский, що доложить всїх заходів, щоби зарядженє опечатаня жорен було знесене та що має надію, що вже вкоротцї опечатані жорна повернуть назад на свої місця.

„Коли зарядженo мобілїзацію, наш селянин приняв її зі спокоєм; заказ меленя на жорнах приняв нарід з огірченєм і смутком і тому з огляду на се, що вже зміна виданого зарядженя може нарід заспокоїти і охоронити селян перед непотрібними, а для загалу не лиш безкорисними а противно шкідливими видатками і трудами, просимо іменем наших членів і цїлого хлїборобського населеня тутешного повіта о предложенє отсего письма ц. к. Намісництву зглядно

людину, прокляли і мистецтво, на місце якого поставлено суроґат, безкровну тїнь людини.

Тільки се не могло тривати за довго. Людскість прокидаєть ся з просоня і вертає до „старих богів“. Тріскають штучно накинуті пута, відроджують ся поганство, а з ним і покинуте, занедбане мистецтво. Родять ся нові Греки Леонардо да Вінчі, Рафаель і Михайло Ангел, Веласкез, Рембрандт і Рубенс, цїла плїяда ґенїїв, яким судило ся підійняти мистецтво з упадку і промостити йому дорогу дальшого розвитку.

Після них мистецька творчість слабне, хитаєть ся, одначе вже нїколи не сходить до рівени варварського середновіча.

Друга половина XIX. ст. приносить нове Відродженє. Артисти знова повертають до великих попередників. Починають видвигати нові питаня технїки і змісту, мистецтво здобуває собі гідне місце серед людськости.

А все, всякі хитаня мистецької творчости зосередоточують ся на одному: „До природи!“ або „Від природи!“ Усе порирваєть ся людськість до крайностий, коли правда як часто, так тут лежить по серединї.

Мистецтвом не є природа, анї її рабське наслїдуванє.

Мистецтвом не є абстракт, позбавлений природних соків.

Мистецтво є гармонія елементів краси природи і людського духа.

Там, де природа переростає артиста, там, де артист не досягає досконалости творів природи, там не може бути мови про мистецтво.

(Далї буде).

Високому ц. к. Міністерству для справ внутрішних з внесенем на заряджене конечних змін в рескрипті про опечатане жорен а покищо просимо — дозволити на мелене збіжа на жорнах під надзором уряду громадського і поручити начальникам громад, щоби на кождих десять хат видали одні добрі жорна і визначили наглядачів до меленя збіжа на жорнах“.

Як з повисшого письма бачимо, селяни з західної Галичини дуже скоро і якось добре поворожили з жорнами, а наші баби по селах плачуть і заводять, бо нема жорен то і нема чим ложки справи забілити а далї і кусника хліба в хаті не стане.

Щоби сему зарадити, равська філїя товариства „Сільський Господар“ внесла вже письмо до ц. к. Староства, а тепер треба ще, щоби всї Уряди громадські, всї кружки товариства „Сільський Господар“ і всї другі філїї того товариства таксамо запукали до своїх ц. к. Староств.

Рівночасно треба про внесене подання повідомити також Головний Виділ товариства „Сільський Господар“ у Львові, улиця Зіморовича ч. 10 і нашу Народну Канцелярію у Львові, Ринок ч. 10.

В той спосіб і наші посли і наше головне товариство рільниче будуть могли на основі документів і фактів віднестись до висших властий і подбати про се, щоби то кривдяче наших селян заряджене, було знесене, або хоч так поправлене, щоби воно місто шкоди принесло нам і в сїй державі правдиву користь.

Також добре було би такі самі подання вносити і до Виділів повітових з прошенем о поміч, а Уряди громадські і Кружки товариства „Сільський Господар“ повинні в своїх поданях заподати відразу також кілько жорен, числячи по 10 господарів на одні жорна і у котрого господаря — виписати точно його імя, назвиско і нумер дому — треба би в селї лишити. В той спосіб все піде скорше. Пукайте, а отворить ся Вам!

Лавриків, дня 22. XI. 1916.

Василь Сїдельник.

НОВИНКИ.

— **З приводу смерти Його В. Цїсаря.** Старшина Ставропигійського Інститута, зійшовшись на засїдане в середу, присвятила його виключно памяти померлого Монарха. Повставши з місць, вислухала відповідної промови свого сенїора, п. надради. Льва Шеховича, після чого ухвалила вислати кондоленційну телеграму до ц, і к. кабінетної канцелярії, взяти участь в депутації українських товариств до ц. і к. Команди міста і устроїти в понедїлок, дня 27. с. м. о год. $9\frac{1}{2}$ рано в своїй церкві поминальне Богослужене за бл. п. Його Величество Цїсаря Франца Иосифа I.

Зміст телеграми, висланої до ц. і к. кабінетної канцелярії, є такий:

„На глибоко потрясаючу вість про упокоєне Його ц. і к. Ап. Величества нашого Наймилостивійшого і всїми улюбленого Цїсаря і Короля Франца Иосифа I. сенїори і батьки старинного, в Ставропигійськім Інститутї заступленого українського народа складають при домовині Його Величества свої найщирійші почуваня невимовного жалю і данину глибоко відчуваної, смиренної, незмінної вдячности“.

На знак жалоби появила ся вже в середу рано на будинку Ставроп. Інститута чорна хоругов, книгарня Інститута була замкнена, а о 12. год. в полуднє ударили на успенській вежі усї дзвони.

— **З історії австрійського претолонаслїдства.** Цїсар Карло обіймає престол після покійного володаря Австро-Угорщини яко найблизший, в простій лінії спадкоємець по цїсарю Францови II. Бо коли наслїдник після Франца II. його син цїсар Фердинанд абдикував 1848 р. а його брат архикнязь Франц Карло, другий син Франца II. зрік ся престола, обняв володїнє найстарший син архикнязя Франца Карла з титулом Франц Йосифа I. Після трагічної смерти одинокого сина Франц Йосифа I. архикнязя Рудольфа в 1889 р. та в наслїдок безпотомної смерти брата Франц Йосифа I. арх. Фердинанда, що як мексиканський цїсар прибрав імя Максиміліяна, перейшли вигляди на Габсбурський престол на другого брата цїсаря Франца Йосифа I. архикнязя Людвика. По смерти архикнязя Людвика 1896 р. перейшло престолонаслїдство на його сина архикнязя Франца Фердинанда, що згинув трагічною смертю 1914 р. в Сараєві.

Тому, що архикнязь Франц Фердинанд зрік ся прав до престолонаслїдства для своїх дїтий, перейшов престол на його братанича архикнязя Карла Франца Йосифа, сина архикнязя Оттона, що помер 1906 р.

Новий монарх є отже в простій лінії внуком другого брата цїсаря Франц Йосифа I. Він уродив ся 17. серпня 1887 р. з матери Марії Йосифи, доньки саксонського короля. В 1911 р. одружив ся він з бурбоно-парменською княжною Зитою. З того подружа народило ся четверо дїтий, з яких найстаршим є Франц Йосиф Отто, уроджений 20. падолиста 1912 р.

— **З полону.** Брат отамана У. С. С. Василь Коссак, що в славних боях під Бережанами дістав ся до російського полону, так пише дня 31. жовтня 1916 р.: „Любий Грицю! За далеко зайшов я, і не бажав би того нікому, навіть ворогови. Опинилисьмо ся на кілька днів в Тензї і поїдемо далї, здаєть ся до Томська і знов будемо 2 тижнї в дорозї.“

— **Прибічна рада м. Львова** ухвалила з приводу смерти Найяснїйшого Пана вислати депутацію на похорон до Відня і виставити памятник для звеличаня покійного цїсаря.

— **Поміч для української шкільної молодїжи в Празї.** Дальші дари прислали на руки гофрата дра Пулюя: Oesterr. Siemens-Schuckert-Werke у Віднї 200 кор, M. Grab Söhne в Празї 200 кор., Земельний Банк Гіпотечний у Львові 50 кор., Руська Щадниця в Перемишлї 50 кор., комерціяльрат Ріхард Ельбоген 50 кор., крилошанин др бог. Франц Антон 10 кор., др бог. Иосиф Застирець, управитель учит. семінара у Віднї 3 кор., панї Мінна Ріхтер, директор Кароль Варта, др Ізидор Голубович, адвокат і посол до ради державної, цїс. радник Моріц Тіас, Фердинанд Гірш, І. Долежаль і Моріц Австерліц по 10 кор., М. Андрущишин, краєв. асистент, збірка 14 кор. (Анна Екгардт 2 кор., Ф. Попрова 2 кор., Фрідолїн Рікер 1 кор., І. Екгардт 1 кор., Юрко Маланчин, робітник 2 к., Юлїя Кузьмак, робітниця 2 кор., Адольф Вантох 4 кор.). Долїчивши квоту попередної збірки вплинуло досї 2.309 кор.

Комітет дякує сердечно за дари і просить нових Добродіїв о ласкаву і якнайскоршу поміч. Досї дбав комітет про теплу одїж і обуву для шкільної дітвори і давав грошеві підмоги старшій молодїжи. Тепер вже заложено бурсу для хлопчиків і дївчат. На тую цїль винанято комнати в тій самій камениці, де вже єсть українська школа, в Нуслях. Будівля нова а положене прегарне. Перед каменицею великий парк, і дуже гарний вид на Прагу, фабрики далеко, тому і воздух чистий. — Комітет помочі.

— Imci Łada Zabłocki ц. к. рахунковий радник скарбовий і начальник ліквідатури причинків військових для міста Львова в бюрах ліквідатури, поусував польсько-українські написи орієнтаційні, заступаючи їх чисто польськими Сей пан Łada обнявши урядоване, запорядив знайдений запас 200.000 квітів на причинки військові, друковані в польсько-українській мові зложити до магазину, а замовив виключно в мові польській.

— **Новий український журнал в Росії.** Як довідуємо ся, російське правительство дало дозвіл на видаване нового українського місячника п. з. „Промінь“, в якому візьмуть участь між иньшими проф. Грушівський, С. Ефремов і О. Олесь.

— **Підвисшене особової і товарової тарифи.** В цїли покритя відсотків виданих дотепер воєнних позичок, кромі вже переведеної підвижки почтової і телєграфічної тарифи має послїдувати підвисшене зелїзничої особової і товарової тарифи а то в висоті 20 до 30 процент. Речинець підвижки поки що невідомий, одначе се в кождому разї не станеть ся перед Новим Роком.

— **Пильнують дїла.** Східно-галицькі „ziemianie“, власники більших посїлостий навіщених ворожою інвазією не засипляють справи і ходять від міністра до міністра виєднувати підмоги для себе, мотивуючи свої домаганя тим, що їх посїлости не приносять їм ніяких доходів.

Наслїдком депутації східно-галицьких дїдичів у президента міністрів, міністра хлїборобства і скарбу є те, що галицьке кредитове заведене дістане осібний фонд з якого виплачувати-ме безпроцентні позички тим дїдичам, що тепер позбавлені доходів. Ті „позички“ будуть трактовані як зачети за належитости за воєнні прислуги і реквізиції.

— **Підошви і невральгія.** Директор одного з найбільших льондонських шпиталів вияснює, що причиною невральгії у жінок є ношене тонких підошов. Холод і вогкість ніг викликує сю „модну“ недугу у жінок. Інтересно, яку недугу викликує ношене діравих, або ходжене без підошов, що тепер стало у нас широко розповсюдненою... модою?

— **Плекане зубів та інтелїгенція.** Відомо, що попсовані зуби є причиною других фізичних недомагань. Одначе не знали ми про те, що прикмета зубів може впливати на умове житє. На основі одного експерименту в американській народній школї виявило ся, що дїти яким понаправлювано зуби і яких навчено коло зубів ходити, виявляли більше умової свіжости і памяти. аніж другі.

— **В справі обнижуваня ціни за картофлї** понизше законом означеної тарифи комунїкує краєве товариство господарське „Сільський Господар“, що кожде протизаконне обнижене ціни належить безпроволочно телєграфічно подати до відомости ц, к. намісництва, адресуючи телєграми: Команда районових команд в Кракові, так як намісництво потягне даного комісіонера за кожде неоправдане потручене ціни до строгої відвічальности.

— **В справі достави штучних погноїв** комунікує Краєве Товариство господарське „Сільський Господар“:

Ц. к. Намісництво, Краєва Централя для господарської відбудови Галичини збирає за посередництвом ц. к. Староств зглядно ц. і к. районових команд дати що-до запотребованя штучних погноїв в вкраю, а іменно: що-до амонового сїркану, суперфосфату, томасівки, потасової соли, каїніту і вапна, бажаючи на основі зібраних дат перевести раціональний розділ сих погноїв з контінґенту призначеного для Галичини.

Дотичаі викази мають зготовити поодинокі громади і осібно двірські обшари. Ц. к. Староства зглядно ц. і к. районові команди в порозуміню зі Старостом обовязані є по засягненю опінії повітової орґанїзації рільничої (значить у нас філїй „Сільського Господаря“), означити ті господарства, які штучних погноїв не потребують зглядно не потребують у виказаній висоті, тимсамим згадані власти мають право в порозуміню з повітовою орґанїзацією рільничою обнизити замовлену скількість навозів. Викази мають бути зготовані безусловно до дня 31. грудня 1916.

Звертаючи увагу загалу рільників наших на повисші заряджeня, взиваємо поодиноких господарів до скорого записуваня в громадських виказах запотребованя штучних погноїв, рівночасно взиваємо філїяльні репрезентації наші до точного і совісного береженя інтересів нашого рільництва при видаваню опінїй о потребі даних господарств що-до штучних погноїв.

ОПОВІСТКИ.

Пятниця, дня 23. падолиста 1916.

Нинї: 24. падолиста гр.-кат. Міни і Вікт. римо-кат. Емілїї

Завтра: 25. падолиста гр.-кат. Иосафата, римо-кат. Катарини.

Телеграми.

ВІДЕНЬ. 23. падолиста. Нинїшна „Wiener Ztg“ містить в урядовій части письма Цїсаря Карла до спільних міністрів бар. Буріяна і ґен. полковника Кробатіна, якими затверджує барона Буріяна на становиську часового управителя спільного міністерства скарбу а ґенерала Кробатіна на становиську міністра війни.

БУДАПЕШТ. (Ткб.). Надзвичайне видане урядового дневника доносить:

Й. Ц. К. Величество зволив видати слїдуюче письмо:

Коханий ґр. Тіса!

Нинї обняв я правлїнє і затверджую Вас та иньших членів угорського кабінету на становищах. Разом і поручаю Вам оповістити залучену проклямацію до Моїх народів.

Віденъ, 21. падолиста 1916 р.

Карло в. р.

Тіса в. р.

(Проклямація є однозвучна з тою, яку містить „Wiener Ztg.“).

Послідні вісти.

З ГОЛОВНОЇ АВСТРІЙСЬКОЇ КВАТИРИ.

З дня 23. падолиста 1916.

На східнім фронті.

Фронт ґенерала полковника арх. Йосифа:

Над долішною Черною ми примістили ся на лівому березі. Впрочім нема нічо до оповіщеня з Волощини. Над східною угорською границею і в Карпатах лісистих була живійша виднa діяльність.

Фронт ґенерала пільного маршалка князя Леопольда Баварського:

Місцями скріплена діяльність артилерії.

На італійськім і півд.-східнім фронті:

Не боло зміни.

Заступник шефа Ґенерального штабу пільний маршалок-поручник Ф. Гефер.

З ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ.

На західнім фронті.

Фронт пільного маршалка баварського наслідн. престола Рупрехта:

Вечером скріпив ся огонь ворожої артилерії по обох боках річки Анкр і на відтинку Sailly. Частинні наступи Англійців на північ від Ґедекур і Французів на північно західний край ліса Ст. Пер Ваєт не повелись.

На східнім фронті.

Фронт ґенерала пільного маршалка князя Леопольда Баварського:

На полудне від Сморгоня прогнано російські стежі які по сильним огневім приготованю рушились вперед. Супроти того, що виногодилося, діяльність артилерії була живійша на богатьох місцях між Балтийським морем а Лісистими Карпатами.

Фронт ґенерала полковника арх. Йосифа:

На східних окраїнах Семигороду перестрілки вивідних відділів. Росіяни стягають туди підкріпленя. На Волощині положенє не змінило ся. Коло Крайової крім иньшої добичі попалось нам 300 зелізничих вагонів.

На балканськім фронті.

Фронт ґенерала пільного маршалка Макензена:

В Добруджі і над Дунаєм в кількох місцях огонь артилерії.

Фронт македонський:

Бої на схід від озера Охріда покінчились відворотом неприятеля. На німецько-болгарськім фронті між озером Пресла а східним берегом Черни кілька частинних наступів, а на становисках на узгірях на схід від Паральово сильний ворожий наступ відперто.

Перший ґенеральний кватирмайстер Людендорф.

Надіслане.

За сю рубрику редакція не відповідає.

Оголошеня.

Василик Федьо з Городиш, на італійськім фронті при трені, дай знати про себе. Твоя жена Иосифа, евакуована, тепер в Мельничи п. Журавно. 2—3

Видає і відвічає за ред.: Д-р Сидір Голубович. Друкарня А. Ґольдмана, Львів, ул. Сикстуська 19.